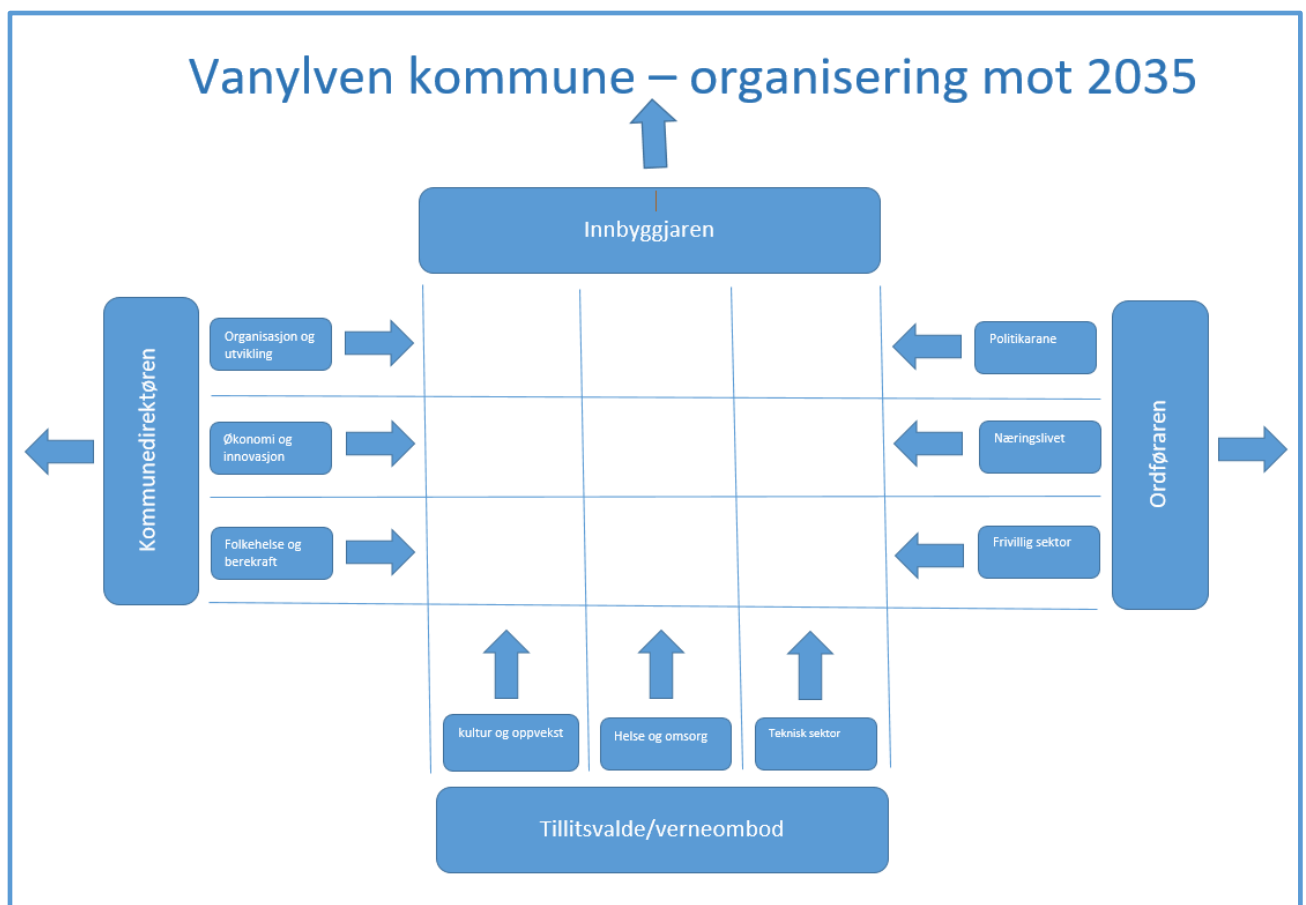

Styring og leiing i Vanylven kommune

Innhald

Innleiing	3
1. Vanylven kommune – kva er det?	4
1.1 Vanylven kommune – busetting og tenestetilbod	5
1.2 Vanylven kommune – folketalsutvikling og økonomi	6
1.3 Vanylven kommune – innbyggjarane og folkehelse.....	7
1.4 Vanylven kommune – innbyggjarane og lokaldemokratiet	8
2. Korleis styre Vanylven kommune?	9
2.1 Vanylven kommune – langsiktig styring gjennom arealplanen.....	10
2.2 Vanylven kommune – langsiktig styring gjennom samfunnsplanen	11
2.3 Vanylven kommune – supplerande styring gjennom temaplanar	12
2.4 Vanylven kommune – styring gjennom måltal i økonomiplanen.....	13
3. Korleis leie Vanylven kommune?	19
3.1 Vanylven kommune – delegasjon til kommunedirektøren	20
3.2 Vanylven kommune – organisasjonen til kommunedirektøren	21
3.4 Vanylven kommune – tillitsbasert leiging	22
4. Årshjulet til Vanylven kommune	23
6. Møteplanar og overordna prosjekt.....	24
6.1 Møte- og temaplan for hausten 2021 – fokus på «kvalitet».....	24
6.2 Tiltak og prosjekt i sektorane - oversikt	25
6.2.1 Kultur- og oppvekst	25
6.2.2 Helse og omsorg.....	25
6.2.3 Teknisk.....	26
6.2.4 Sentraladministrasjonen (Stab).....	26
6.2.5 Andre tiltak.....	26

Innleiing

Eg skal med dette gje deg eit innblikk i kva ein kommune er; - både kva oppgåver kommunen har; kven som bestemmer i kommunen og korleis kommunen blir styrt og leia. Dokumentet vil difor vere informativt for deg, uansett om du bur i kommunen; driv næringsverksemd; er engasjert i frivillig arbeid; er folkevald eller tilsett i kommunen. Du treng ikkje å lese heile dokumentet, men du kan bruke innhaldsforteikna som eit oppslagsverk for dei områda du ønskjer å lese meir om.

Kvifor er det viktig å forklare dette om kommunen? Det er slik at dei oppgåvene du utfører kvar dag, om det er heime eller på jobb, så blir du betre og betre i det du skal gjere. Du får meir og meir informasjon om det du skal utføre, og mykje av det du skal gjere blir sjølv sagt. Til slutt trur du at det er noko alle andre også veit, men slik er det no ikkje.

Alle organisasjonar, både private, offentlege og frivillige, er så spesialiserte at dei kan vere vanskeleg å forstå for utanforståande. Eit eksempel er at verksemda ofte etablerer eit eige språk, som vi etter kvart trur alle rundt oss veit kva er. For å bli meir effektiv, så bruker vi forkortingar og i Vanylven kommune har vi til dømes forkortingane HEOM, KUOP, TEKNISK og STAB, som skal seie noko om korleis kommunen er organisert. Vi bruker tilsvarande forkortingar når vi skal skildre tenester, slik som NAV, SSIKT, ROP-bustader, EPS og bortetter. Det er klart at det er viktig å bli effektiv og presis i den interne kommunikasjonen, og nokre forkortingar er meir kjende enn andre, men likevel må vi unngå eit slikt

«stammespråk» i kommunikasjon med andre utanfor vårt område.

Det blir i dette styringsdokumentet vist til korleis kommunen finansierer drifta si og kva som skje når kommunen brukar for mykje pengar og kva kommunen gjer når det blir pengar til overs. Styringsdokumentet vil òg vise kvifor kommunen utfører oppgåver, slik som helsestasjon, legeteneste, barnehage, skule, heimeteneste, sjukeheim, vegvedlikehald, vatn og renovasjon.

Det er viktig at kommunen gjer oppgåvene på rett måte og har ein plan for korleis oppgåvene skal løysast. Vi må difor vere tydelege på korleis vi skal gjere oppgåvene. Det vil seie at vi må vite kor mange lærarar vi treng for å kunne undervise borna i skulen og vi må vere sikker på at lærarane har rett utdanning.

Ved å lese i dokumentet får du ei oversikt over kven som bestemmer i kommunen, slik at kommunen får utført oppgåvene – dette gjennom styring og leiing.

Andreas Christian Nørve,
kommunedirektør

1. Vanylven kommune – kva er det?

Vanylven kommune er eit område i Møre og Romsdal på 385 km² med 3 083 innbyggjarar. Kommunen ligg på grensa til Sogn og Fjordane, men tilhøyrer regionen Søre Sunnmøre som totalt har sju kommunar. Det er kommunestyret, med 21 folkevalde frå kommunen, som bestemmer i kommunen – dette innanfor dei områda og pengar som blir bestemt av staten. Kommunen har ein kommunedirektør som skal sikre at avgjerda til kommunestyret blir gjennomført på rett måte, og kommunedirektøren har ein organisasjon på omlag 290 årsverk.

Vanylven kommune er eit avgrensa geografisk areal, der det er gjeve mynde til sjølvstyre. Sjølvstyre blir utøvd av dei som bur i kommunen, som kvart fjerde år vel inn representantar til kommunestyret i Vanylven. Det er bestemte krav som må vere innfridde før du kan bli vald, der hovudreglane er at du er busett i kommunen; er over 18 år og er tilknytt eit politisk parti.

Innbyggjarane skal bestemme

Det er ei utfordring for lokaldemokratiet at færre og færre av innbyggjarane er politisk aktive. Dette kan vi mellom anna sjå når det gjeld medlemskap i politiske parti. Det er eit viktig demokratisk prinsipp at alle grupper i samfunnet skal vere representerte. Kommunen må difor leggje til rette for dette, og som eksempel blir det vist til at både ungdomar, eldre og funksjonshemma har eigne råd i Vanylven kommune.

Kommunen må planleggje sitt arbeid

Ein kommune har ansvaret for å utvikle og gje tenester innanfor mange behov som innbyggjarane har. Til dømes jordmorteneste og helsestasjon for dei som er gravide og som skal føde.

Kommunen vil ha eit barnehagetilbod til dei som vil ha barn i barnehage og alle i skulepliktig alder skal ha tilbod om grunnskule. Vi skal sikre legar når innbyggjarane våre har behov for dette og vi skal ha kyrkje og kyrkjegardar.

Kommunen må planleggje arealbruk

Kommunen har også ansvaret for å sikre god arealutnytting. Dette slik at kommunen etter høyring og innspel frå innbyggjarane fastset bruk av arealet i kommunen. Dette er viktig både for planlegging av busetjing; planlegging av område for næringsverksemd og område for dei kommunale tenestene. Dette heng igjen saman med planlegging av vegar og viktig kommunikasjonsstruktur som fiber/breiband.

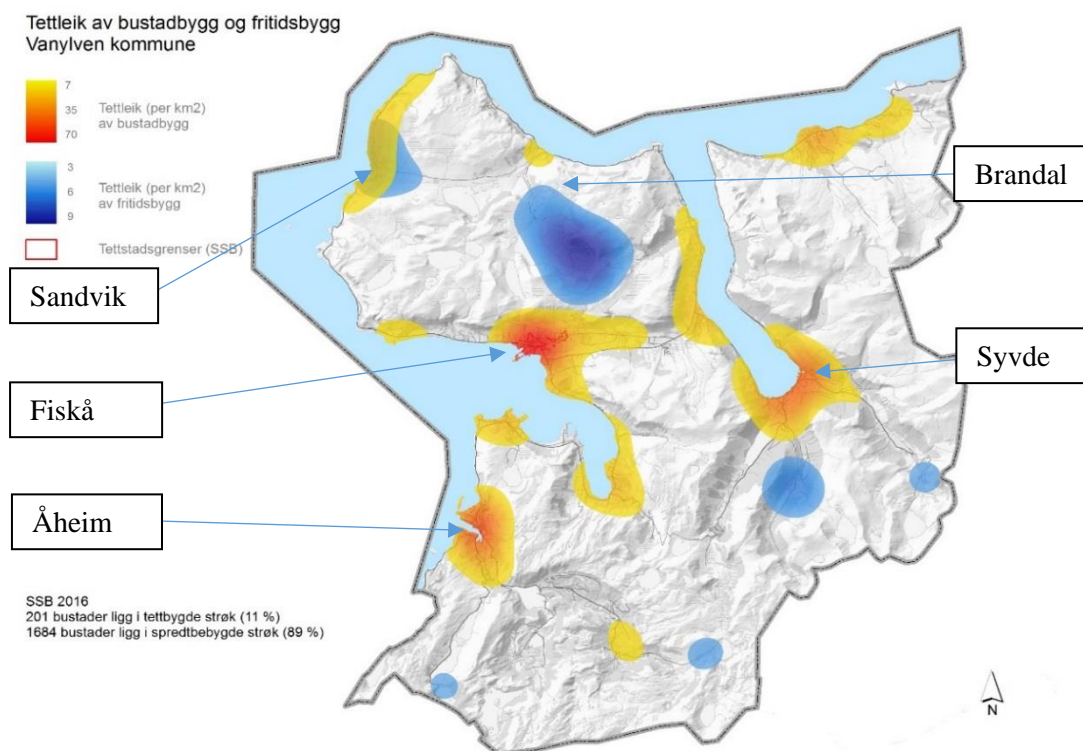
Kommunen i samarbeid med andre

Vanylven kommune har eit samarbeid med dei andre seks kommunane på Søre Sunnmøre,. Dette er spesielt viktig der vi kvar for oss er for små, slik som til dømes på data og barnevern. Vidare har kommunen samarbeid mot region, fylke og stat når det gjeld politi, helse, veg og skule.

1.1 Vanylven kommune – busetting og tenestetilbod

Kommunen har eit areal på 385 km², der dei ulike bygdesentra er plassert der dalane munnar ut i vidare flater ved sjøen. Kommunen er inndelt i 20 grunnkrinsar. Dei tre største bygdesentra er Fiskå, Syvde og

Åheim. Kommunen har hatt eit fallande folketal sidan 1991, men med ei sentralisering innanfor kommunegrensa – der kommunesenteret på Fiskå har folketalsvekst.

Kartet over viser bustadstettleik ved raudt samt tettleik av fritidsbustad i blått. Kommunesenteret på Fiskå har tettast busetnad og deretter kjem Åheim og så Syvde. Dette er viktig informasjon knytt spesielt til arealregulering for busetting og næringsverksemd og kommunedirektøren legg til grunn at det er viktig å leggje til rette for bustadfelt for å stimulere vekst. I tillegg er dette viktig informasjon når kommunen skal planleggje tenestetilboda. Kommunen har i dag eit sentralisert tenestetilbod, der vi

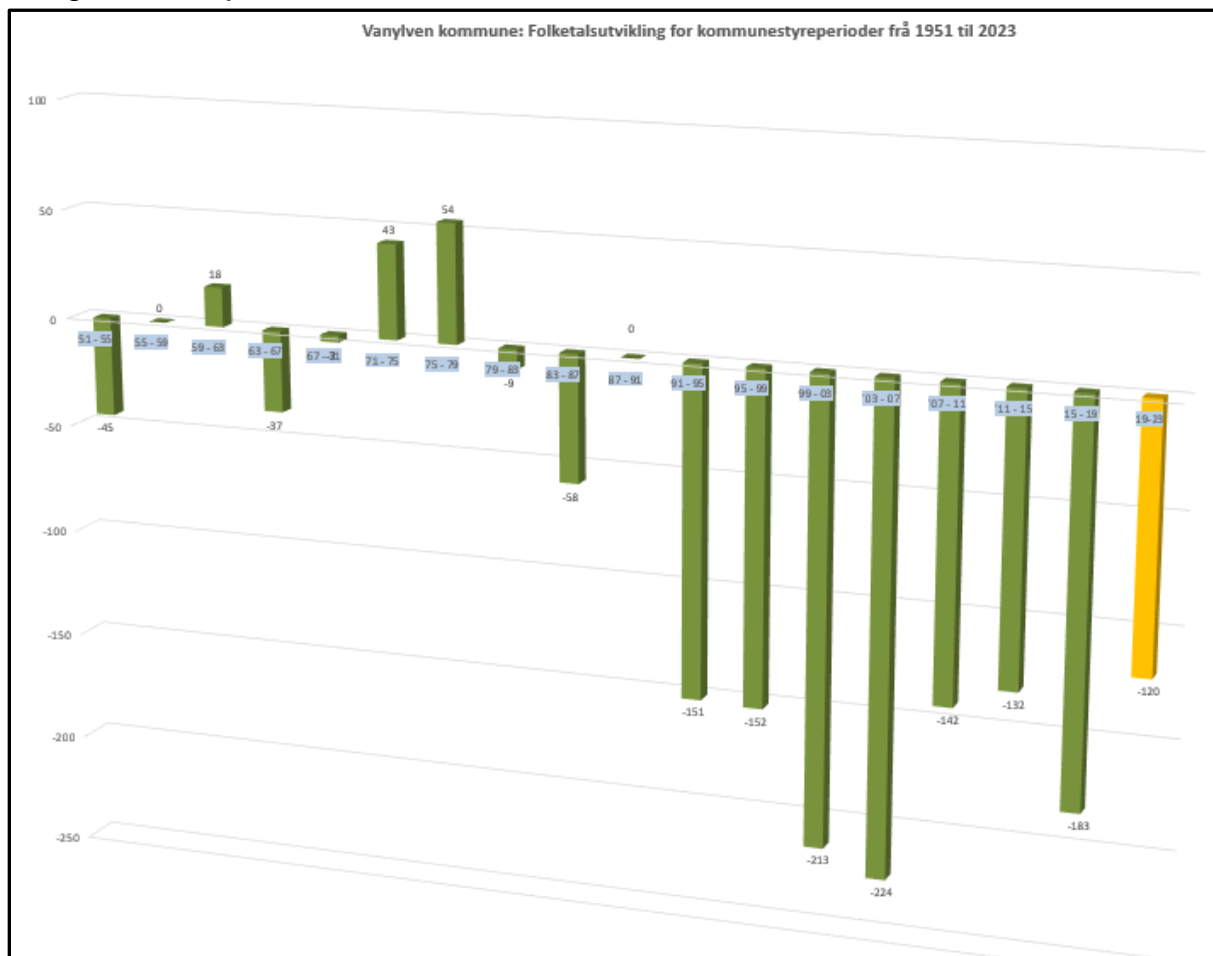
har barnehagar og skular på Fiskå, Syvde og Åheim. Institusjonsplassar har vi berre på Fiskå og heimetenesta er lokalisert på Fiskå og i Syvde.

I Vanylven er det lagt godt til rette for tur og rekreasjon i naturen. Idrettsrådet har teke ansvar for registrering av turløyper – sjå morotur.no/vanylven. Kommunen har fleire hyttefelt og viser her til Brandalsfjellet, som er eit område med universelt tilrettelagt tilkomst med tursti frå Sandvika til Brandal.

1.2 Vanylven kommune – folketalsutvikling og økonomi

Inntektene som kommunen disponerer er knytte opp i mot folketal. Dette betyr at folketalsnedgang betyr reduserte inntekter. Det er såleis viktig å ha fokus på dette området, slik at kommunen tidleg kan setje i verk tiltak for å

kompensere for reduserte inntekter. Ein tommelfingerregel er at ein reduksjon på 20 innbyggjarar utgjer kr 700 000 i mindre inntekter. Dette blir akkumulert kvar år og budsjettet må reduserast tilsvarande.

Oversikta viser folketalsutviklinga sett opp i mot kommunestyreperiodane frå 1951 og fram til 2020. Oversikta viser at nedgangen har blitt mindre og mindre sidan 2007, med unntak for perioden 2015-2019. Dersom vi legg til grunn tilsvarande nedgang i 2022 og 2023, som i 2020 og 2021, med om lag 40 mindre innbyggjarar per år, så vil det vere ei positiv trend i perioden 2019-2023 (vurdert mot trenden fram til 2007)

Kommunen vil likevel med ein reduksjon på 40 innbyggjarar per få omlag kr 3 500 000 mindre i budsjettet i 2024, enn kommunen hadde for budsjettet i 2020. Kommunen må difor redusere utgiftene samtidig med at vi truleg må yte fleire tenester til innbyggjarane. Truleg må vi i neste kommunestyreperiode ha færre tilsette på kontor og fleire tilsette i direkte møte med innbyggjarane våre

1.3 Vanylven kommune – innbyggjarane og folkehelse

Folkehelsa er eit av dei viktigaste områda å ha kunnskap om for å sikre eit godt og ikkje minst tilpassa tenestilbod. Folkehelseinstituttet

utarbeider kvart år ein folkehelseprofil, som viser statusen for kvar kommune, med eit interaktivt folkehelsebarometer for kvar kommune – sjå www.fhi.no:

Tema	Indikator (klikkbare indikatornamn)	Kommune	Fylke	Noreg	Eining (*)	Folkehelsebarometer for Vanylven
Befolkning	1 Andel 80 år+, framskriven til 2030	12	7,5	6,4	prosent	
	2 Personar som bur åleine, 45 år +	22,8	24,3	25,7	prosent	
Oppvekst og levekår	3 VGS eller høgare utdanning, 30-39 år	77	79	80	prosent	
	4 Vedvarande låginntekt (hushald.)	8,9	8,7	10,0	prosent	
	5 Ulikskap i inntekt, P90/P10	2,6	2,6	2,8	-	
	6 Barn av einslege forsørgjarar	11,9	13,8	14,8	prosent	
	7 Stønad til livsopphald, 20-66 år	18,4	15,3	15,6	prosent (a,k)	
	8 Ikkje i arbeid eller utdanning, 16-66 år	18,2	17,9	19,1	prosent (a,k)	
	9 Bur trangt, 0-17 år	21	14	19	prosent	
	10 Leier bustad, 45 år +	12,4	11,6	11,8	prosent	
	11 Trivst på skulen, 7. klasse	87	88	89	prosent (k)	
	12 Lågaste meistringsnivå i lesing, 5. kl.	33	25	23	prosent (k)	
	13 Gjennomføring i vdg. opplæring	82	79	77	prosent (k)	
	14 God drikkevassforsyning	68	82	89	prosent	
	Miljø, skular og utvekar	15 Andel tilknytta vassverk	80	90	88	prosent
16 Luftkvalitet, finkorna svevestøv		2,2	2,9	4,4	µg/m³	
17 Fornøgd med lokalmiljøet, Ungd. 2019		70	68	68	prosent (a,k)	
18 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2019		91	88	85	prosent (a,k)	
19 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2019		59	67	65	prosent (a,k)	
20 Einsemd, Ungdata 2019		30	21	22	prosent (a,k)	
21 Kan svømme, 17 år		92	90	89	prosent (k)	
22 Lite fysisk aktive, Ungd. 2019		15	13	14	prosent (a,k)	
Helse- og aktivitetstilferd	23 Treinar sjeldnare enn kvar veke, 17 år	36	25	25	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timar, Ungd. 2019	49	34	34	prosent (a,k)	
Helsestand	25 Forventa levealder, menn	80,2	80,3	79,6	år	
	26 Forventa levealder, kvinner	84,9	84,4	83,7	år	
	27 Utd.forskjell i forventa levealder	-	4	5	år	
	28 Fornøgd med helse, Ungd. 2019	65	68	70	prosent (a,k)	
	29 Psykiske sympt./lidingar	161	153	157	per 1000 (a,k)	
	30 Muskel og skjelett	390	346	319	per 1000 (a,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	32	25	22	prosent (k)	
	32 Hjarte- og karsjukdom, primærh.te.	84	94	100	per 1000 (a,k)	
	33 Hudkreft, nye tilfelle	36	50	78	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslingar, 9 år	91,7	96,8	96,5	prosent	

Kommunen skal sjølv kartlegge folkehelsa og ha eit folkehelseperspektiv i sitt arbeid, både når det gjeld planarbeid og i enkeltsaker. Dette er eit perspektiv som kan sikre at kommunen har fokus på førebygging og ikkje kompensierende tiltak. Dersom kommunen klarer å halde fokus på førebygging, så vil dette leggje til rette for at kommunen i framtida vil ha eit godt lokalsamfunn, og

i tillegg ha ein god og sunn kommuneøkonomi.

Kommunedirektøren viser til kommunen sin folkehelseplan. Vidare er det viktig at kommunen framover deltek i Ungdata-undersøkinga, slik som i 2019, for å sikre tal i folkehelsebarometeret knytt til ungdom.

Område med vesentleg avvik er her markert i tabellen.

1.4 Vanylven kommune – innbyggjarane og lokaldemokratiet

Når vi sjølve skal vurdere korleis vi utfører våre oppgaver våre, så treff vi nok ganske bra når det gjeld totalvurderinga, men eg trur det er vanskeleg å sjå kva område som vi bør

bli betre på. Vanylven kommune har som einaste kommune i Norge gjennomført demokratiundersøkinga til KS både 2017 og 2018, mot [innbyggjarane](#) og [folkevalde](#).

Kategori	Spørsmål Innbygger	Alle (Snitt)	Små kommuner				Mellomstore kommuner			Store kommuner
			Ørskog	Selje	Vanylven	Vanylven 2018	Eid	Giske	Haram	
Pålitelig styre	A Som regel kan en stole på løftene fra politikerne her i kommunen	2.4	2.3	2.1	2.4	2.6	2.6	2.4	2.4	2.3
	B Her i kommunen misbruker ikke de folkevalgte sin makt til personlig fordel	2.8	2.7	2.6	2.8	2.8	2.9	2.8	2.8	2.5
	C De som har gode personlige forbindelser i kommunen/kommunepolitikken, får lettere ivare tatt sine interesser *	2.2	2.2	2.1	2.1	2.2	2.2	2.0	2.1	2.0
Ansvarlig styre	D Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om aktuelle saker som diskuteres i kommunepolitikken	2.7	2.5	2.2	2.8	3.1	3.0	2.8	2.6	2.6
	E Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om hvordan kommunens inntekter brukes	2.3	2.0	2.0	2.4	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1
	F Stort sett vet jeg nok om forholdene her i kommunen til å bruke min stemmeseddel på en fornuftig måte i kommunevalget	2.8	2.7	2.6	2.7	2.9	3.0	2.8	2.8	2.6
Borgernært styre	G Her i kommunen har innbyggerne gode muligheter til å påvirke kommunale beslutninger som engasjerer dem.	2.5	2.4	2.2	2.4	2.6	2.6	2.6	2.5	2.4
	H Her i kommunen involverer politikerne innbyggerne i forsøk på å finne løsninger på lokale problemer	2.4	2.2	2.2	2.3	2.6	2.7	2.5	2.4	2.2
	I Kommuneadministrasjonen gjør alltid sitt beste for å hjelpe innbyggerne.	2.6	2.4	2.3	2.7	2.8	2.7	2.6	2.5	2.5
Effektivt styre	J I det store og hele er jeg godt fornøyd med kommunens tjenestetilbud til innbyggerne.	2.9	2.7	2.4	2.9	2.9	3.0	2.8	2.8	2.6
	K I denne kommunen forvaltes de økonomiske ressursene på en forsvarlig måte	2.6	2.1	2.1	2.8	2.8	2.5	2.3	2.6	2.3
	L Jeg er i det store og hele fornøyd med måten kommunen takler utfordringene som dette lokalsamfunnet står overfor	2.6	2.3	2.2	2.6	2.7	2.9	2.5	2.6	2.4
Fornylse og inkludering	M Denne kommunen utvikler og fornyer seg hele tiden i måten den løser oppgaver på	2.5	2.1	1.9	2.3	2.6	2.9	2.5	2.5	2.3
	N Denne kommunen gjør for lite for de mest sårbare i samfunnet *	2.6	2.5	2.5	2.7	2.6	2.5	2.6	2.6	2.4
Snitt kommune		2.6	2.4	2.2	2.6	2.7	2.7	2.5	2.5	2.4

Kommunen har eigen plan for lokaldemokrati, og vi ser at innbyggjarane er meir nøgde med folkevalde i 2018 enn i 2017 og vi er den kommunen i nærområdet som har det beste resultatet, dersom vi ser på resultat som er betre enn 5 (blåfarge). Dei folkevalde er litt meir

positive, med eit snitt på 3,1 mot innbyggjarane sine 2,7, sjå [samanlikninga](#). Det kan difor vere grunnlag for tiltak mot innbyggjarane, både med informasjon, dialog og konkrete tiltak – med fokus på utvalde område. Ny undersøking vil bli gjennomført hausten 2021.

2. Korleis styre Vanylven kommune?

Dei fleste organisasjonar blir gjeve styringssignal, som tydeleg set forventningar og krav til kva som skal gjerast - korleis det skal gjerast og kva resultat som blir forventa. Det er mogleg å gje slike styringssignal fortløpande og på detaljnivå, men for større organisasjonar som utfører komplekse arbeidsprosessar er det føremålstenleg å utarbeide planar som har eit litt lenger perspektiv. Dette gjev moglegheit for å sjå arbeidsprosessane i eit perspektiv, slik at det også bli gjeve moglegheiter til å prioritere mellom ulike arbeidsoppgåver.

Korleis skal 21 folkevalde i Vanylven kommune kunne bestemme alt frå fødsel til grav, og samtidig leggje grunnlag for vekst og utvikling?

Overføre ansvar til andre

Dei folkevalde må få fleire til å hjelpe seg med oppgåva, og dette er bakgrunnen for at kommunen må ha ein organisasjon med tilsette. Folkevalde tek ansvaret for å tilsetje ein kommunedirektør som har ansvaret for å etablere og drifte kommuneorganisasjonen.

Styringsdokumentet

Dei folkevalde skal vedta eit styringsdokument, slik at kommunedirektøren har eit klart oppdrag for korleis organisasjonen skal jobbe.

Staten har vedteke køyrereglar på korleis kommunen skal styre. Staten har bestemt at kommunane skal lage ein plan som skal seie noko om kva status kommunen har på dei ulike tenesteområda og kva utvikling vi kan forvente oss i framtida – spesielt med tanke på busetjing og næringsutvikling.

Det er også gjeve noko nasjonale føringar for dette arbeidet, som er:

- Gode og effektive planprosessar
- Berekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by- og tettstadsområde

I tillegg har vi sjølv sagt internasjonale føringar, som vi må ta omsyn til, som dei 17 berekraftsmåla til FN, som skal fungere retningsgjevande for land, næringsliv og sivilsamfunn. Måla er forankra i ein felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, redusere ulikheit og stoppe klimaendringane innan 2030. Med bakgrunn i denne overordna lokale analysen, nasjonale og internasjonale føringar, så skal kommunen lage ein plan for utviklinga av lokalsamfunnet, ein såkalla samfunnsplan. I eit slik perspektiv må kommunen også lage ein arealplan om disponering av areal.

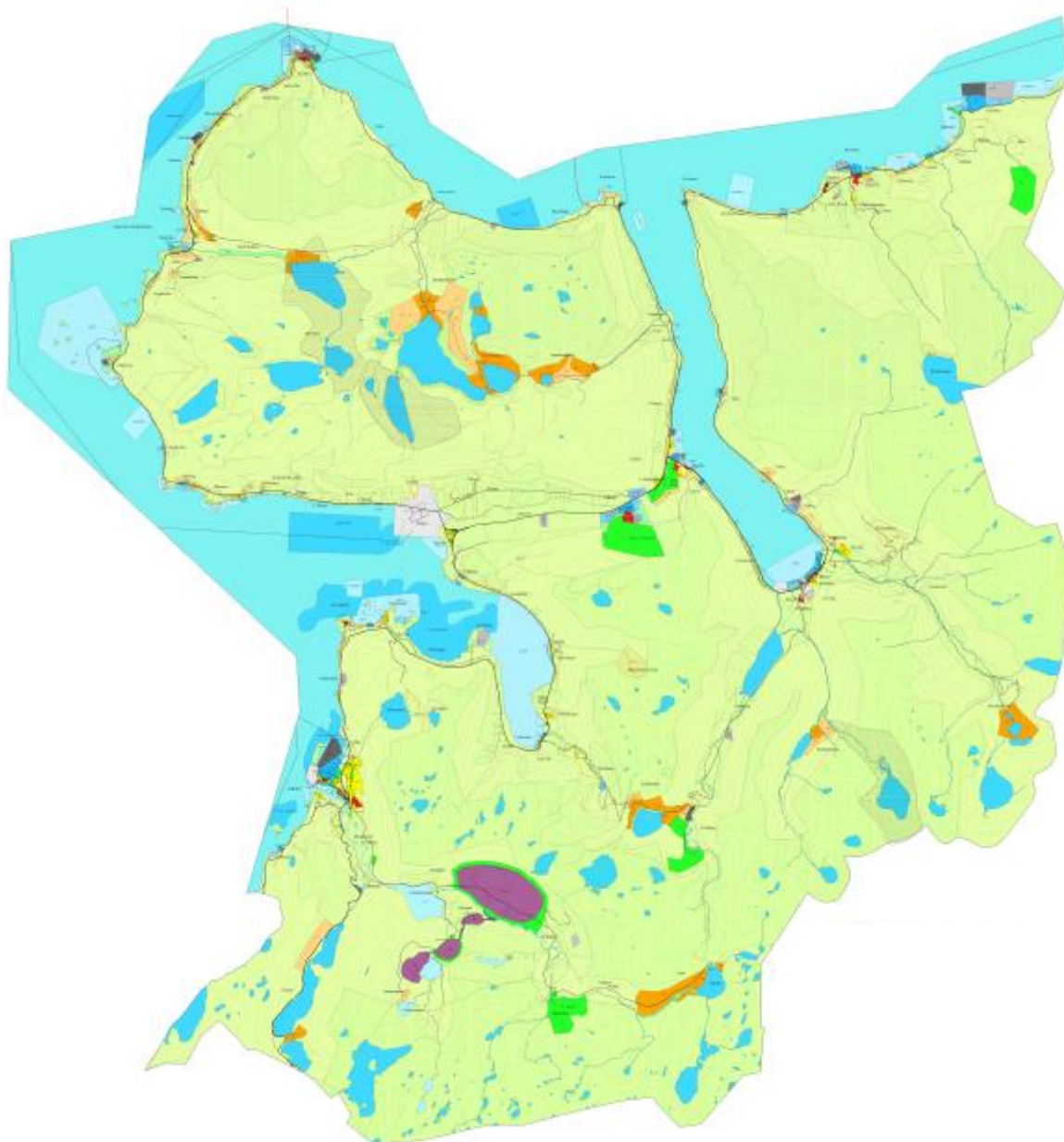
Økonomi

Kommunen skal årleg vedta ein handlingsplan til samfunnsplanen og det er dette som blir omtala som økonomiplan med budsjett.

2.1 Vanylven kommune – langsiktig styring gjennom arealplanen

Vanylven kommune har i hovudsak sjølvråderett, mellom anna i høve til korleis arealet i kommunen skal disponerast. Folkevalde gjev

langsiktige styringssignal på arealbruk gjennom [arealdelen](#) til kommuneplanen, som i vår kommune vart vedteken i 2014.

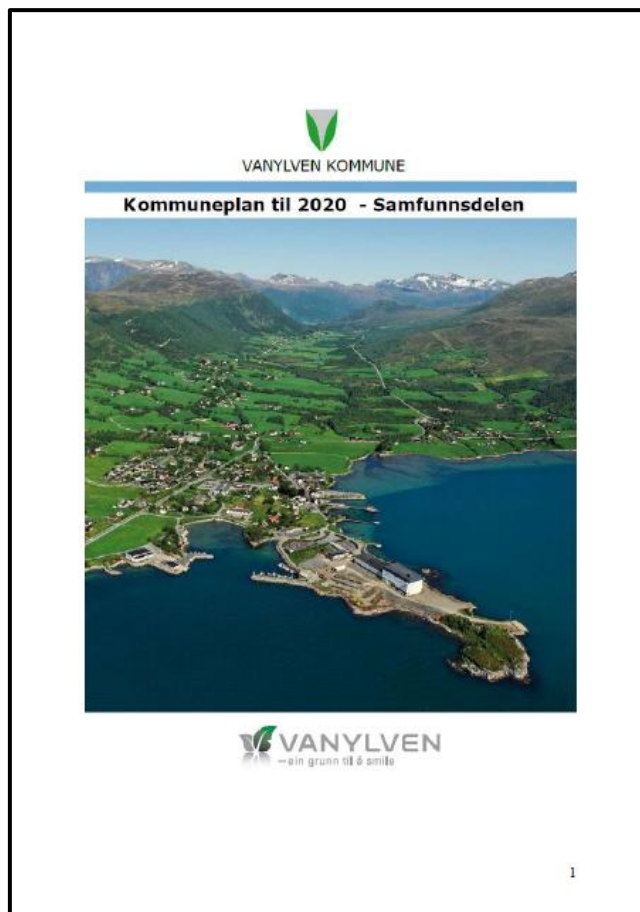
Det er ein omfattande prosess å vedta kommuneplanen sin arealdel. Dette arbeidet krev god lokal forankring og sjølvst må kommunen ta omsyn til dei nasjonale og regionale føringane, og krav som er gjevne for arealbruk. Vidare er det viktig at planen har eit langsiktig perspektiv, slik at vi unngår ein utdatert

plan som vil gje mange søknader om dispensasjon. Vanylven kommune har per dags dato få dispensasjonar. Dette må vi sjå på som teikn på at arealplanen frå 2014 har fungert etter hensikta. Kommunen vil starta arbeidet med ny arealplan i desember 2021.

2.2 Vanylven kommune – langsiktig styring gjennom samfunnsplanen

Vanylven kommune sin samfunnsplan er frå 2010. Planen har analysar på dei fleste områda og var godt forankra før vedtak. Samfunnet har endra seg vesentleg dei siste 10 åra

og det er naudsynt med ein ny samfunnsplan. Planprogrammet er vedteke i 2019; revidert i 2020 og ny samfunnsplan vil truleg vedta våren 2022.

I gjeldande samfunnsplan frå 2010 er det vist til Vanylven kommune sitt verdigrunnlag, som er basert på følgjande nøkkilverdiar:

- samhald
- trivsel
- respekt
- openheit
- entusiasme
- kvalitet

I arbeidet med ny samfunnsplan er det viktig å vurdere om kommunen har lagt

For å nå denne visjonen er det definert fire satsingsområde, der kommunen har utvikla klare målsetnader og strategiar for å nå desse måla på følgjande område:

- Vanylven som bu- og trivselskommune
- Vanylven som nærings- og arbeidskommune
- Vanylven som tenesteytar
- Vanylven i regionen og i verda

vekt på verdigrunnlag og om vi har lukkast på dei fire satsingsområda.

2.3 Vanylven kommune – supplerande styring gjennom temaplanar

Kommuneplanen har ofte eit 20-årsperspektiv. Sjølv med rullering, vil det ofte oppstå behov for andre planar i perioden, dette gjeld både i høve areal og tenester. Dersom vi tek med

strategidokument, retningsliner og reglement, er det òg viktig å kunne framstille alle styringsdokumenta på ein oversiktlig måte.

Det er vidare viktig å samle tiltak som i hovudsak er knytt til temaplanar og kommunedelplanar på tenestenivå, slik at kommunedirektøren sikrar at administrasjonen følgjer opp tiltaka som er vurdert som nødvendig. Med bakgrunn i dette er det utarbeida eit

samla dokument for alle handlingsplanen, for å sikre enkel og systematisk tilbakemelding knytt til alle tiltak.. Dette er viktig også i høve til rapportering av tiltaka i tertialrapport og årsmelding og evaluering av tiltak knytt til ny økonomiplanen og budsjett.

2.4 Vanylven kommune – styring gjennom måltal i økonomiplanen

Kommunane blir ofte styrt ut i frå det årlege budsjettet – sjølv om dette i seg sjølv ikkje vil seie noko om kvaliteten.

2.4.1 Styringstal for budsjettering

Økonomikontroll er sjølv sagt ein viktig føresetnad for å drifte kommunen. Kommunestyret har den 16. mai 2017 i sak 35/2017 vedteke følgjande handlingsreglar for budsjettering:

- Overskot (netto driftsresultat) 3 %
- Sparing (disposisjonsfond) 7 %
- Lån (netto lånegjeld) 70 %
- Renter og avdrag (finansutgifter) 3,5 %

Tabellen nedanfor viser utviklinga for nøkkeltala dei siste seks åra, der vi no er rangert som nummer tre i fylket.

1511 Vanylven	Driftsresultat	Disp.fond	Netto lånegj.	Finansutgif.	Poeng
2013	7,5	1,7	69,3	3,5	5
2014	2,1	2,3	74,4	3,9	5
2015	3,5	1,9	75,3	4,2	3
2016	5,1	3,8	66,7	3,5	6
2017	5,0	9,2	65,1	3,5	8
2018	4,5	16,0	64,6	3,5	8

Det er ingen absolutte grenser for å angi god, middels og dårleg drift. Fylkesmannen i Telemark har etter tilråding frå TBU, ulike instansar og

erfaringar, laga følgjande definisjon som kommunedirektøren nyttar for rangering.

Økonomisk balanse målt i netto driftsresultat		Økonomisk buffer målt i disposisjonsfond	
1,75 % eller betre	● 3	4,5 % eller betre	● 3
Mellom 0 og 1,74 %	● 1	Mellom 2 % og 4,4 %	● 1
Negativt	● 0	Under 2 %	● 0
Finansutgifter i % av brutto driftsinntekter		Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	
2,9 % eller lågare	● 3	Under 60 %	● 3
Mellom 3 % og 3,9 %	● 1	Mellom 60 % og 69,9 %	● 1
Over 4 %	● 0	Over 70 %	● 0

2.4.2 Vidareføring av mindre- og meirforbruk

Kommunestyret vedtok den 20. mai 2014 innføring av vidareføring av meir- og mindreforbruk i sektorane – noko som har medverka til at vi har fått

overskot i sektorane og sikra sektorane disposisjonsfond som kan nyttast i uføresette situasjonar.

Kommunen har gjennom desse tiltaka lagt grunnlaget for sunn økonomi.

2.4.4 Andre måltal i økonomiplanen

Kommunen har sett måltal for heile kommunen samla i høve sjukefråvær; kvalitet i tenestene (Kommunebarometeret); korleis vi

arbeider (Kommunekompasset) samt resultat frå brukarundersøkingar; medarbeidarundersøking og innbyggjarundersøking.

Kvalitet i tenestene*	172. ● 63.	90.	90.	90.	90.
Korleis arbeider vi*	460 ● 418	-	500	-	510
Innbyggjarundersøkinga	-	4,1	-	4,5	-
Brukarundersøkingar	4,8 ● 4,7	4,9	5,0	5,0	
Sjukefråvær	7 % ● 7,9%	7 %	7 %	6,7 %	6,7 %
Medarbeidarundersøking	4,7 ● 4,7	4,8	4,9	4,9	5,0
Stoltheit, arbeidsplassen	4,8 ● 4,8	4,8	5,0	5,0	5,1

2.4.4.1 Kvalitet i tenestene:

Vanylven kommune nyttar her Kommunebarometeret til Kommunal Rapport, som blir laga for heile

kommune-Norge i april kvart år og som er basert på KOSTRA-rapporteringa.

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nokkeltallene alene	318	19	201	344	315	195	258	221	86
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	217	18	149	292	268	161	117	180	63
Grunnskole				191	154	100	138	82	40
Pleie og omsorg	309	200	179	302	347	353	313	371	354
Barnevern				394	385	255	171	202	316
Barnehage	123	176	323	308	287	359	421	422	184
Helse		108	170	195	205	165	66	93	154
Sosial		1		7	3	4	124	102	122
Kultur	235	305	391	321	286	276	317	284	268
Økonomi			299	339	315	309	188	102	61
Kostnadsnivå				286	274	189	163	230	168
Miljø og ressurser	197	371	376	387	371	346	348	370	370
Saksbehandling				10	5		91	140	134
Vann, avløp og renovasjon				234	281	234	265	198	314

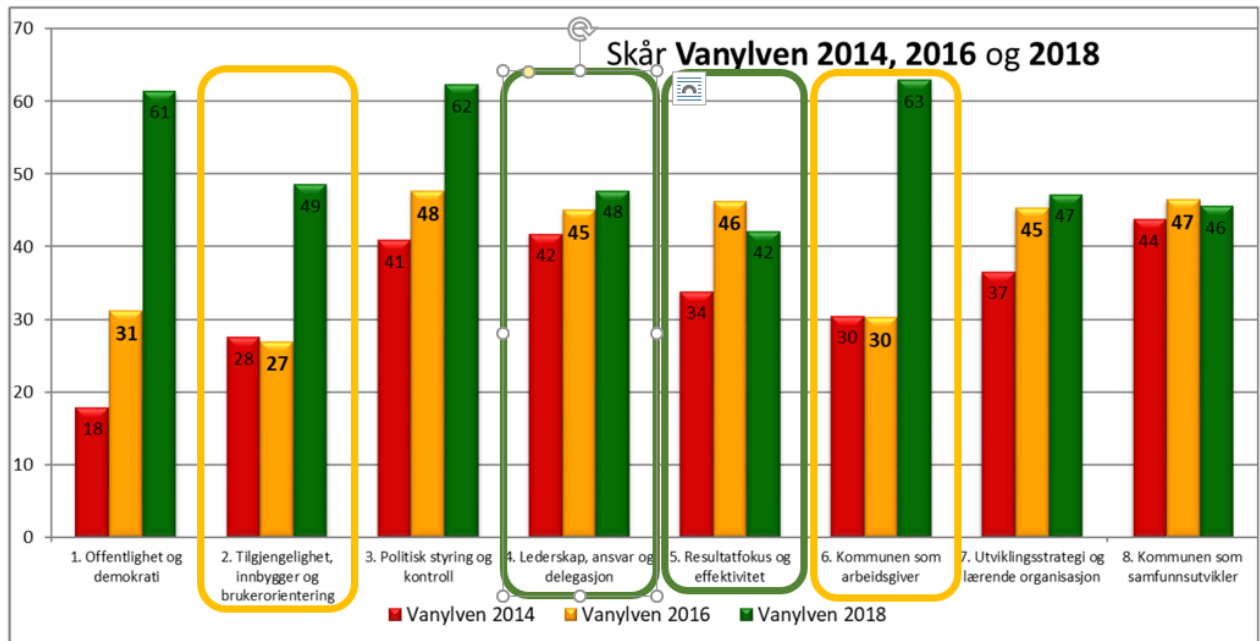
Kommunebarometeret syner at Vanylven kommune er rangert som nr 63 av totalt 428 kommunar. Dersom vi skal forbetre oss, så må dette gjerast målretta innanfor spesifikke

tenesteområde. Med tanke på at kommunane får mindre og mindre ressursar, så er det viktig at arbeidet er planmessig og spissa.

2.4.4.2 Korleis arbeider vi (kommunen)

Kommunedirektøren vil vise til at det kan vere utfordrande å finne ein mal for styring av kommunen og at det ofte blir gjort etter korleis vi gjorde det i fjor. Med eit slikt fokus er det ein risiko for at kommunen ikkje har fokus på alle

områda som er viktige. Med bakgrunn i dette har Vanylven kommune sidan 2014 styrt utvikling etter Kommunekompasset, som er ein nordisk «mønsterplan» for kva kommunen bør gjere:

Det som er markert med gult er fokusområda som kommunestyret vedtok å setje inn tiltak på etter Kommunekompass-evalueringa i 2016

og det som er markert med grønt er det som kommunestyret vedtok å setje inn tiltak på etter evalueringa i 2018.

2.4.4.3 Innbyggjar- og brukarundersøkingar

Kommunen har dei siste fire åra gjennomført mange brukarundersøkingar og vi har i tillegg gjennomført innbyggjarundersøkinga i 2015, 2017, 2019 og 2021. Innbyggjarundersøkinga blir sendt ut til

alle husstandane i kommunen, som er totalt 1 450 husstandar. Vi har i 2021 sendt ut innbyggjarundersøkinga til alle husstandane med to eingongspassord.

Vi har no godt talgrunnlag

INNBYGGJARUNDERSØKINGA OVERORDNA NIVÅ 2015, 2017, 2019 OG 2021

	2015	2017	2019	2021	Endring 15-21
Tjenestene fra din kommune - bruker	4,4	4,1	4,5	4,5	0,1
Tjenester fra din kommune - inntrykk	4,3	4,2	4,5	4,3	0,0
Næring og arbeid	3,3	3,6	3,8	3,7	0,4
Miljø i kommunen	5,1	5,2	5,2	5,3	0,2
Klima og energi	4,0	4,3	4,3	3,9	-0,1
Natur og landskap og friluftsliv	4,6	4,6	4,7	4,5	-0,1
Levekår	4,4	4,3	4,5	4,3	-0,1
Bomiljø og senterfunksjoner i kommunen der du bor	3,9	3,7	4,0	3,3	-0,6
Servicetilbudet	3,9	3,5	3,7	3,0	-0,9
Boligtilbudet	3,9	4,1	3,9	3,5	-0,4
Kultur og idrett	4,1	4,0	4,3	3,6	-0,5
Utbygging og utvikling	3,6	3,7	3,9	3,4	-0,2
Trygghet	5,0	5,2	5,2	5,4	0,4
Kommunen som bosted	4,4	4,6	4,7	4,6	0,2
Møte med din kommune	3,4	3,6	3,9	3,3	-0,1
Tillit	3,5	3,8	4,0	3,6	0,1
Helhetsvurdering	3,5	3,9	4,1	3,6	0,1
Snitt totalt	4,0	4,0	4,2	3,9	-0,1

Undersøkinga for 2021 er avslutta og feilmarginen er på +/- 0,3 poeng. Resultat i perioden 2015 – 2021 viser forbetring på områda:

- næring og arbeid
- trygghet

Vidare viser undersøkinga ein nedgang på områda:

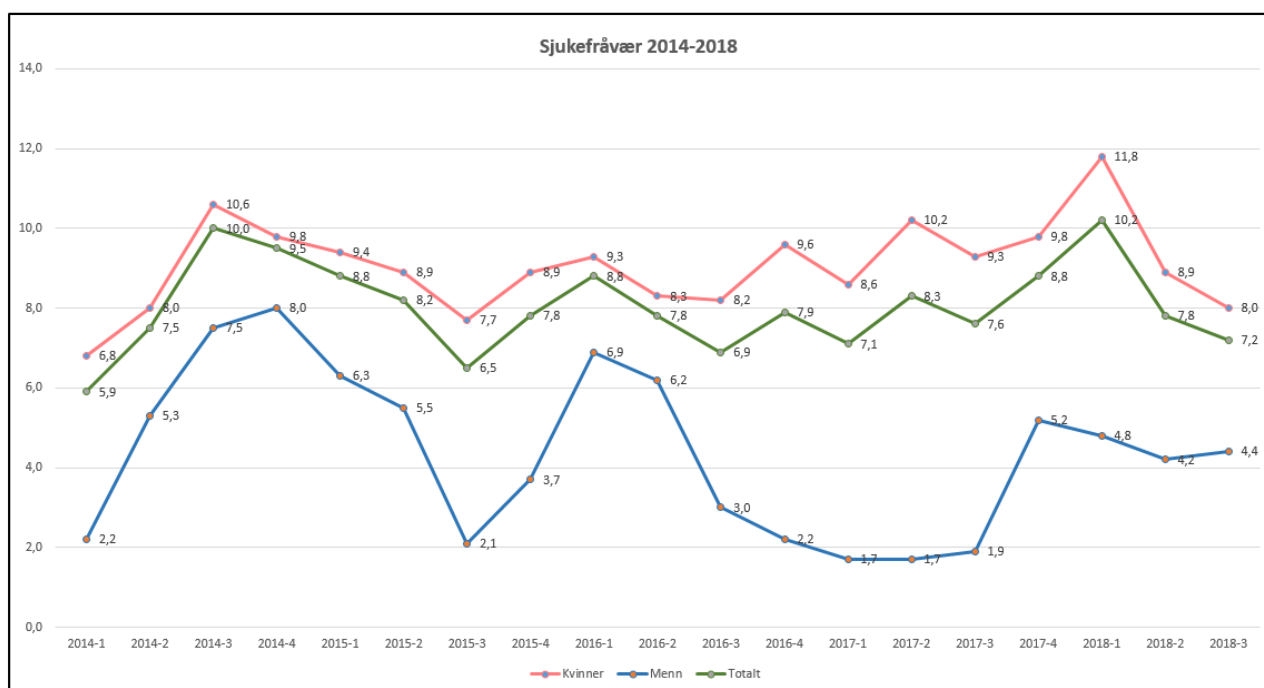
- bumiljø og senterfunksjonar
- servicetilbod
- butilbodet
- kultur og idrett

Resultatet vil vere eit godt datagrunnlag for arbeidet med samfunnsplanen og gode tal for kommunepolitikarane til å styre etter. Kommunedirektøren vil vise til at oversikta over er på område og at undersøkinga har fleire underpunkt under kvart område

Det er spesielt sjukefråvær som har vore utfordrande, og her har kommunen delteke i NED-prosjektet, som er eit

samarbeidsprosjekt mellom NAV og KS for å fokusere på sjukefråvær i avdelingar som har meir enn 10 % sjukefråvær.

NAV sin statistikk viser at vi i tredje tertial 2018 hadde eit sjukefråvær på 7,2 %. Det er slik i Vanylven kommune, som i resten av kommune-Norge at det er høgare sjukefråvær for kvinner enn for menn. I tredje kvartal er sjukefråværet 4,4 % for

menn og 8 % for kvinner. Kommunedirektøren legg til grunn at desse tala må vere med i vurderinga når kommunen skal sjå på tiltak innanfor tenestoområda.

Medarbeidaren er den viktigaste ressursen til kommunen og kan òg gje

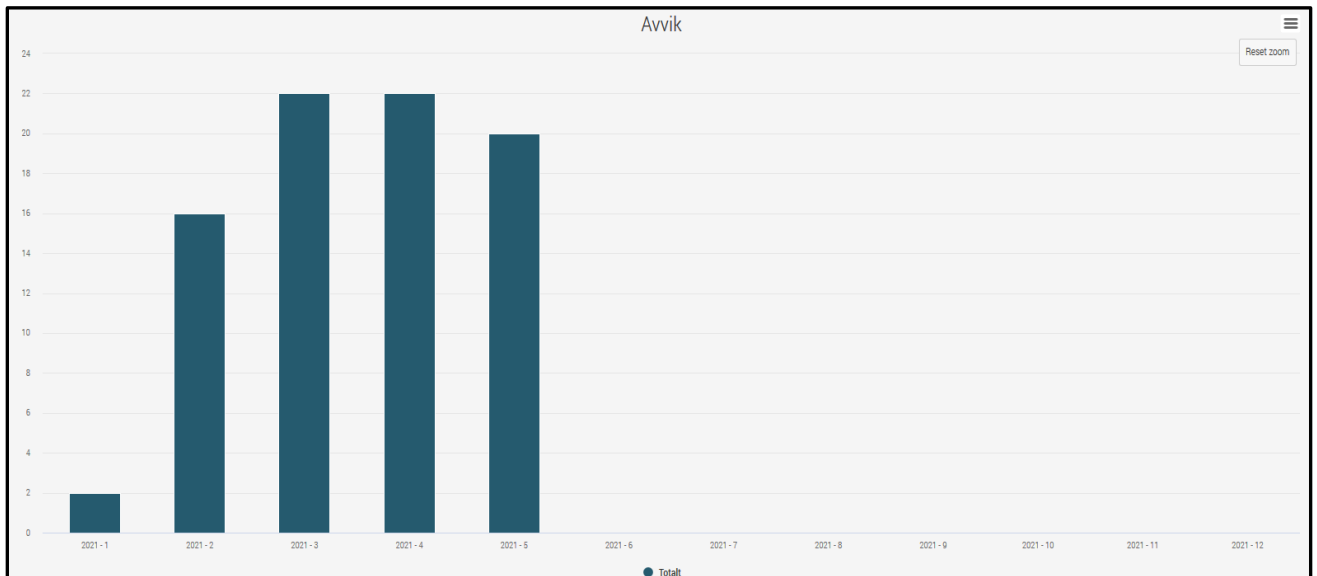
godt datagrunnlag for å vurdere tiltak for å redusere sjukefråværet til dei tilsette.

	Norge -15	2015	2016	2017	2018	Norge 2018
Organisering av arbeidet	4,6	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6
Innhold i jobben	5,0	5,0	5,0	4,9	5,0	5,0
Fysiske arbeidsforhold	4,2	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3
Samarbeid og trivsel med kollegene	5,1	5,1	5,2	5,1	5,0	5,0
Mobbing, diskriminering og varsling	5,0	5,0	4,9	5,0	5,0	5,0
Nærmeste leder	4,6	4,6	4,5	4,7	4,6	4,6
Medarbeidersamtale	4,8	4,7	4,9	4,9	4,9	4,9
Overordnet ledelse	4,1	3,8	4,1	4,4	4,5	4,2
Faglig og personlig utvikling	4,4	4,2	4,2	4,4	4,5	4,5
Systemer for lønns- og arbeidstid.	4,1	4,3	4,2	4,3	4,4	4,2
Stolthet over egen arbeidsplass	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	4,8
Helhetsvurdering	4,6	4,6	4,6	4,7	4,7	4,6
Snitt totalt	4,6	4,6	4,6	4,6	4,7	4,6

* resultat i 2015 er samanlikna mot Norge i 2015

I tillegg til måltala i budsjettet, vil kommunedirektøren vise til at Vanylven kommune etablerte i 2018 eit felles avvikssystem for heile kommunen, slik at det er mogleg å rapportere avvik samla for kommunen. Kommunen har frå januar 2021 fått nytt avvikssystem for heile kommunen.

Kommunedirektøren må nytte første halvår i 2019 til å sikre at avvika blir handsama og at dette blir registrert i avvikssystemet, slik at dette blir eit godt og nyttig styringsverktøy.

3. Korleis leie Vanylven kommune?

Dei fleste offentlege, private eller frivillige organisasjonane, har ein visjon og verdiar som det skal leggjast vekt på ved drifta. I ein kommune er det viktig at slike visjonar og verdiar gjev uttrykk for det som innbyggjarane, folkevalde, næringslivet, frivillige og dei tilsette kjenner seg igjen i. For å sikre dette, så blir det arrangert folkemøte, og forslag blir sendt på høyring for uttale. I Vanylven kommune var dette gjort i 2009 og vår visjon er at kommunen skal vere ein miljøkommune i ordet sin vidaste forstand.

Vil vi få ein god kommune dersom vi har gode styringsdokument? Nei, det vil vi nok ikkje. Ein god kommune byggjer nok også på at vi har gode relasjonar.

Visjon og verdiar for leiing

Kommunen må med bakgrunn i sin eigen ståstad og sine utfordringar, sjå på felles verdiar som kan vere nødvendig i arbeidet med å få ei felles forståing av det å vere leiar i Vanylven kommune. Verdiane til kommunen er: trivsel, respekt, samhald, entusiasme, openheit og kvalitet.

Gjennomgåande mål for leiing

Kommunestyret vedtok 4. februar 2019 følgjande gjennomgåande mål:

«Vanylven kommune skal søkje meistring på alle plan, gjennom:

- God økonomistyring og budsjettdisiplin
- god kvalitet i tenesteproduksjonen og fornøgde brukarar
- fornøgde tilsette i gode arbeidsmiljø

- opne lokalsamfunn og trygge innbyggjarar

Gjennom slikt fokus skaper Vanylven kommune eit godt omdømme.»

Kompetanse for leiarane

Kommunedirektøren syner til at leiarar i hovudsak har ei fagutdanning og manglar utdanning innanfor leiing.

Dersom vi skal leggje styring til grunn, så er dette uproblematisk fordi styring er knytt opp i mot ein byråkratisk modell med tydelege og mange krav. Kommunedirektøren legg då til grunn ein definisjon av styring som er systemorientert og ikkje individorientert.

Det er litt meir utfordrande med berre fagutdanning når det gjeld leiing, dersom det blir lagt til grunn ein definisjon som er personorientert. Ofte er direkte og gjerne dialogbasert påverknad primært utøvd i relasjon mellom den enkelte leiar og den tilsette. Dersom vi skal fokusere på leiing, så må vi òg fokusere på utdanning innanfor leiing.

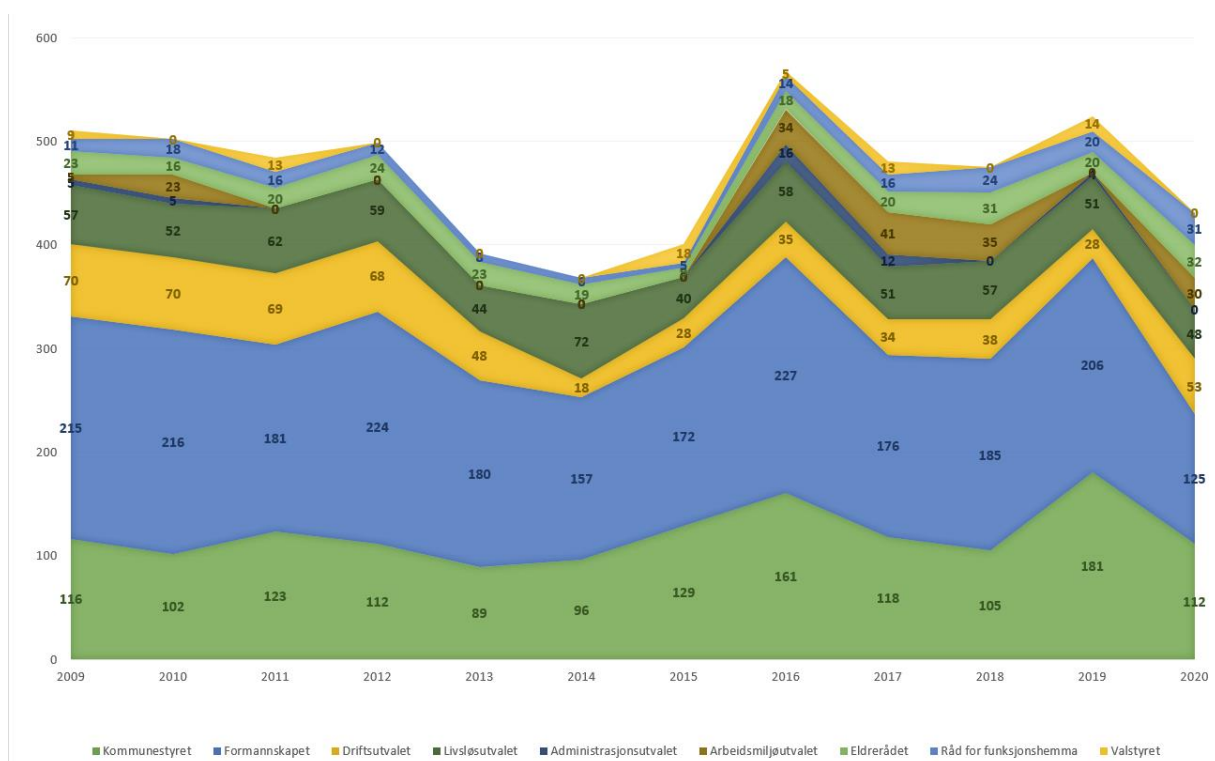
3.1 Vanylven kommune – delegasjon til kommunedirektøren

Dei folkevalde «kjenner» berre kommunedirektøren. I ny kommunelov er dette tydeleggjort og det vil seie at kommunestyret tilset kommunedirektøren og delegerer mynde til kommunedirektøren. Det er viktig at kommunestyret går gjennom delegasjonane etter nyval og bestemmer kva mynde som skal liggje til det politiske nivå og kva som skal liggje til kommunedirektøren.

Dersom politikarane skal styre etter dei store linjene, så må kommunedirektøren leggje til rette for

slik styring gjennom planarbeid med målbare tiltak og tilbakemeldingar på resultat som er oppnådd. Kommunedirektøren trur det vil vere slik at dersom kommunen ikkje evnar å leggje til rette for slik styring, så vil politikarane måtte detaljstyre drifta. Dette er ressurskrevjande og gjev mindre rom for tillitsbasert styring.

I Vanylven kommune har vi hatt ein høg saksproduksjon for politiske saker og viser til følgjande oversikt over tal på politiske saker i perioden 2009-2020.

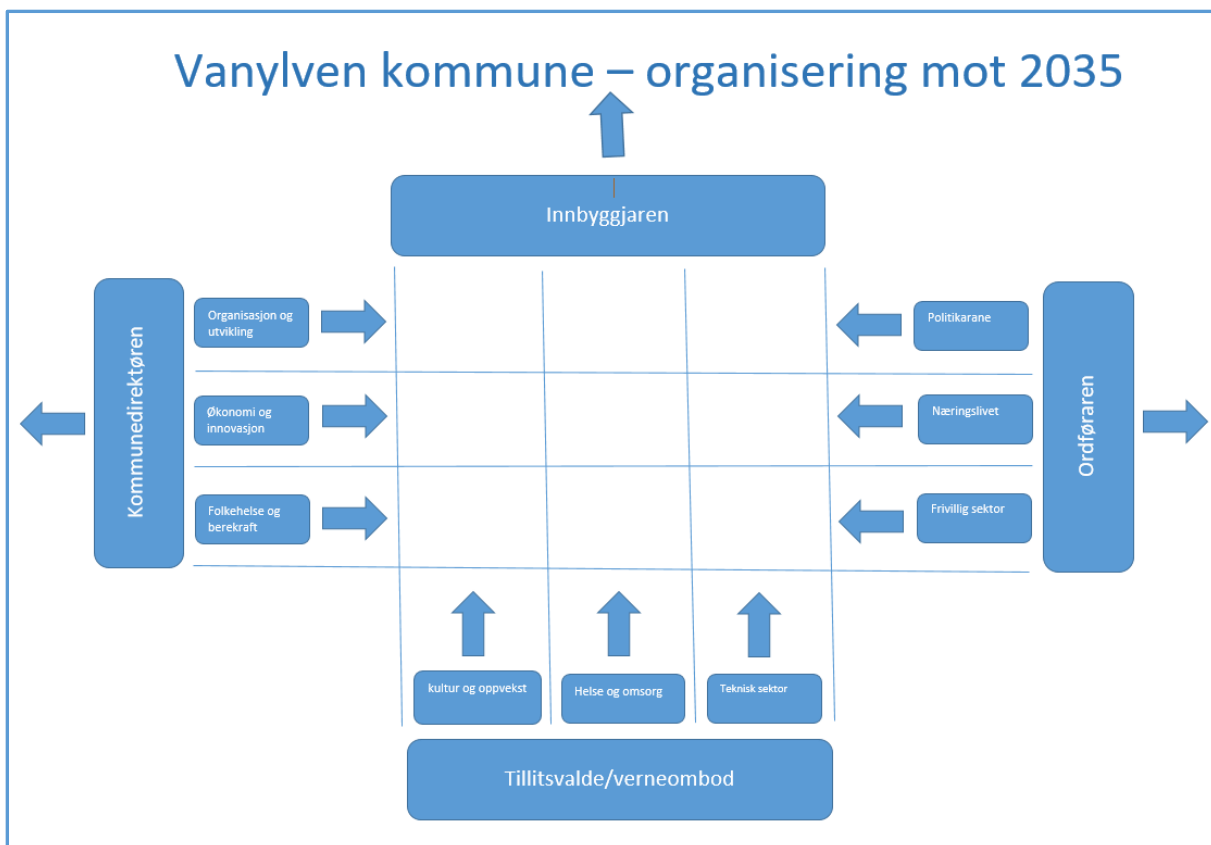
Kommunedirektøren vil vise til at kommunen frå 2016 har fokusert på planarbeid, slik at det er mogleg å leggje om styringa frå direkte styring

gjennom politiske vedtak til indirekte styring gjennom planarbeid.

3.2 Vanylven kommune – organisasjonen til kommunedirektøren

Dersom kommunedirektøren skal handtere å leie ein stor organisasjon, så er kommunedirektøren avhengig av å kunne vidaredelegere mynde og ansvar, slik at vi har mellomleiarar som

kan vere leiar i direkte kontakt med dei tilsette. Til dette så er det etablert ein kommuneorganisasjon med følgjande inndeling:

Det er viktig at organisasjon har god kompetanse og kommunedirektøren vil vise til at det er viktig og nødvendig med ein overordna kompetanseplan samt sektorvise kompetanseplanar som sikrar at vi har rett kompetanse på alle nivå.

Tilsette i Vanylven kommune har fått tilbod om leiarutdanning gjennom

Høgskulen på Vestlandet og det er 23 tilsette som fullfører denne utdanninga i mars 2019. Kommunedirektøren vil tilrå at det blir etablert eit nytt kull frå hausten 2019, som sikrar at vi har gode leiarar som kan forvalte delegasjonen frå kommunedirektøren på ein god måte. Gode leiarar er òg naudsynt dersom kommunen skal nå målet om å få redusert sjukefråværet til 6,7 %.

3.4 Vanylven kommune – tillitsbasert leiing

Dersom vi legg til grunn at kommunen har gode analysar av kommunen og dei utfordringar kommunen har, og at kommunen har vedteke målsette tiltak, korleis skal vi sikre at kommunen når desse måla?

Kommunedirektøren trur at kommunen må basere seg på tillitsbasert leiing, der leiarane i kommunen får få og tydelege mål, gjennom ein leiaravtale. Måltala vil i ettertid vise om mellomleiarane når desse måla.

Kommunedirektøren trur at tillit er ei betre styringsform enn detaljstyring. Dersom til dømes rektorane har som målsetjing å få ein «god skule», så er det mange måltal som kan kvalitetssikre om målet er oppnådd, slik at kommunedirektøren kan støtte opp under dei rektorane som eventuelt ikkje får dette til.

Dersom vi skulle bruke styring i staden for leiing, så er kommunedirektøren redd for at vi ikkje får nytta dei ulike kvalitetane mellomleiarane våre har. Det er no slik at alle har ulike styrkar og svakheiter. Kommunedirektøren er redd for at styring vil kunne hindre at styrkane til våre mellomleiarar blir utnytta. Til dømes vil det kunne vere ein rektor som har særskilt kompetanse på IKT som kan nyttast til å få betre

skule, medan ein annan rektor har særskilt kompetanse knytt til fysisk fostring. Slike styrkar er ikkje alltid lett å ha kunnskap om, og det er ein risiko for at vi totalt sett får gode skular, dersom kommunedirektøren gjennom styring skulle påleggje alle rektorane å ha fokus på fysisk fostring.

Kommunedirektøren ser at vi kan få ulikt fokus på dei ulike skulene, men kommunedirektøren trur at det er slik i resten av samfunnet også, og det viktigaste er uansett at elevane trivast – noko som kommunedirektøren trur er ein viktig føresetnad for læring. Det kan vi berre få til dersom vi rektorane kan utnytte sine styrkar i arbeidet opp i mot sine tilsette og elevar.

Det er klart at når vi skal leggje opp til tillitsbasert leiing, så er det viktig at alle mellomleiarane har same bakgrunn, og dette kan Vanylven kommune oppnå allereie hausten 2020 – ved å starte eit nytt kull med leiarutdanning hausten 2019.

Kommunedirektøren legg til grunn at dersom kommunen legg om til tillitsbasert leiing, så vil kommunen òg takle forventingane som staten legg til kommunane knytt til effektivisering på 0,5 % per år.

4. Årshjulet til Vanylven kommune

Kommunen har faste oppgaver og det er viktig at disse er kjende, slik at politikarar, tilsette og innbyggjarar kan vite når og kva kommunen skal gjere. Dette blir ofte kommunisert i eit årshjul, og som gjev ei månadleg oversikt.

Januar:

Rullering av planstrategien
Rullering politisk møtegodtgjersle
Kommunalsjefane – årsmeldingstekst
Kommunalsjefane – KOSTRA
Leiarsamtale og oppdaterte mål

Februar:

Rekneskapen avlevert 15. februar
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar
Kommunekompasset (partallsår)
Innbyggjarundersøkinga (oddetallsår)

Mars:

Årsmeldinga blir levert revisor 1. april
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar
Oppdatering av delegasjonsoversikta

April:

Tertialrapport med sjukefråvær m.m.
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar

Mai:

Utarbeide rangering av økonomi fylke
Utarbeide oversikt folketal og Facebook

Juni:

Fellesmøte om budsjett for neste år
Tertialrapport for 1. tertial
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar

Juli:

Analyse av medarbeidarundersøking

August:

Gjennomføre medarbeidarundersøking
Gjennomføre folkevaldundersøking
Gjennomføre innbyggjarundersøking

September:

Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar

Oktober:

Tertialrapport for 2. tertial
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar

November:

Tildelingsbrev - Vanylven Utvikling AS
Tildelingsbrev - Vanylven Verdi KF
Mikromagasin til tilsette/innbyggjarar

Desember:

Politisk temaplan for vår og haust
Leiargruppa sin temaplan
Oppdatering av årshjul og planarbeid
Oppdatere politisk kalender på iPad
Ungdata-undersøking annakvart år
Søkje om utbetaling av OU-midlar
Sende faktura: Tussa og SSIKT på fiber

Oppdatering av delegasjonsreglementet, og reglement til kommunestyrene i første året i kommunestyreperioden.

Gjennomføre folkevaldopplæring første året i kommunestyreperioden.

6. Møteplanar og overordna prosjekt

6.1 Møte- og temaplan for hausten 2021 – fokus på «kvalitet»

	Leiargruppa (KLT)	Mellomleiarane	Tillitsvalde	Formannskap	Kommunestyret	Bygde-/folkemøte	Andre møte
16. aug	KLT-møte: - planlegging av hausten - organiseringa av KLT						
25. aug			Samhandlingsmøte: - planlegging av hausten - organisering av KLT				
30. aug	KLT-møte: - planlegge møte frivillig - planlegge møte næringsliv						
31. aug				Formannskapsmøte: - medarbeidersamtale direktør			
3. sep							Politiråd i Sande
6. sep					Kommunestyremøte: - «frå fram sakene» - nettbruk		
8. sep			Samhandlingsmøte: - internkontroll/ROS - nettbruk			Møte frivillig sektor: - tillitsmålinga - samfunnsplan	
13. sep	KLT-møte: - internkontroll/ROS - nettbruk						
16. sep		Mellomleiarane: - internkontroll/ROS - folkeskikk					
21. sep				Formannskapsmøte: - internkontroll/ROS - nettbruk			
27. sep	KLT-møte: - tilsettingsreg./etikkgreg. - budsjett 2022						
29. sep						Møte næringslivet: - tillitsmåling, evaluer - samfunnsplan	
11. okt	KLT-møte: - budsjett 2022						
14. okt		Mellomleiarane: - tilsettingsregl m.m. - budsjett 2022					
19. okt				Formannskapsmøte: - tilsettingsregl. m.m. - budsjett 2022			
25. okt					Kommunestyremøte: - internkontroll m.m. - tilsettingsregl. m.m.		
26. okt	KLT-møte - internkontroll/ROS - varslingsrutinane					Digitalt folkemøte: - samfunnsplan	
27. okt			Samhandlingsmøte: - tilsettingsregl. m.m. - budsjett 2022				
2. nov				Formannskapsmøte: - budsjett 2022 - samfunnsplan			
8. nov					Kommunestyremøte: - samfunnsplan		
9. nov	KLT-møte: - digitalt folkemøte						
10. nov			Samhandlingsmøte: - internkontroll/ROS - varslingsrutinane				
18. nov		Mellomleiarane: - konflikthandtering - varslingsrutinane				Digitalt folkemøte: - budsjett 2022	
23. nov	KLT-møte: - budsjett 2022						
26. nov							Politiråd i Herøy
30. nov				Formannskapsmøte: - budsjett 2022			
7. des	KLT-møte: Temaplan vår/haust 2022						
13. des					Kommunestyremøte: - budsjett 2022		

6.2.3 Teknisk

Hovudmål	Ansvar/ressursar	Tidsperiode	Samanheng med overordna planar

6.2.4 Sentraladministrasjonen (Stab)

Hovudmål	Ansvar/ressursar	Tidsperiode	Samanheng med overordna planar

6.2.5 Kommune – tverrsektorielle prosjekt